

Оцінка інфляції за вересень 2017 року

У вересні 2017 року споживча інфляція становила 16.4% у річному вимірі, а в місячному вимірі індекс споживчих цін зріс на 2%.

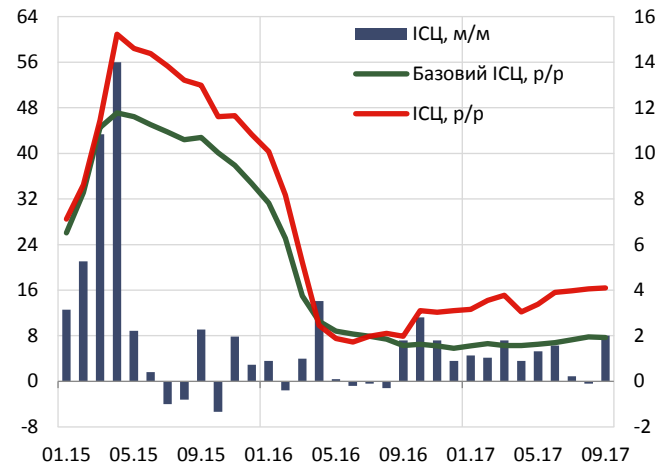
Фактична інфляція перевищила прогноз, опублікований у Інфляційному звіті за липень 2017 року. Це зумовлено насамперед прискоренням зростання цін на сирі продовольчі товари, зростанням виробничих витрат, а також певним поживавленням споживчого попиту. Вищою за прогноз була також і базова інфляція, хоча в цілому фундаментальний інфляційний тиск залишався помірним.

Базова інфляція у вересні в річному вимірі становила 7.7% р/р (у місячному вимірі – 1.9%). Насамперед високими темпами зростали ціни на послуги, що входять до базової інфляції (13.2% р/р), зокрема, це стосується вартості послуг середньої та вищої освіти і послуг таксі, які подорожчали на тлі збільшення витрат на оплату праці. Також пришвидшилося зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки (до 10.4% р/р), зокрема, на м'ясну та молочну продукцію, через підвищення цін на відповідні сирі продукти. Відповідно прискорилося зростання вартості послуг закладів громадського харчування. Водночас уповільнилося подорожчання одягу та взуття (до 0.8% р/р), а також інших, переважно імпортних непродовольчих товарів (до 3.1% р/р) завдяки сприятливій ситуації на валютному ринку в попередні місяці. Зокрема залишаються нижчими, ніж у минулому році, ціни на окремі види електроніки, побутової техніки та товарів особистого догляду.

Зростання цін на сирі продовольчі товари у вересні продовжило прискорюватися (до 28.2% р/р) і мало найбільший вплив на відхилення загальної інфляції від прогнозованої траєкторії. Зокрема, суттєво прискорилося зростання цін на яйця (до 37.0% р/р) на тлі поступової активізації їх експорту після скасування обмежень на ввезення такої продукції окремими країнами та сезонного скорочення її пропозиції. Також прискорилося зростання цін на усі види м'яса (до 33.6% р/р) унаслідок зниження пропозиції на тлі значних обсягів експорту та фруктів (до 26.6% р/р), зокрема яблук, через низькі показники їх урожаю. Високими залишалися темпи зростання цін на молоко та овочі (відповідно 28.2% та 37.6% р/р). Водночас ціни на гречану крупу залишаються нижчими, ніж у минулому році (на 16.9%), завдяки хорошему врожаю.

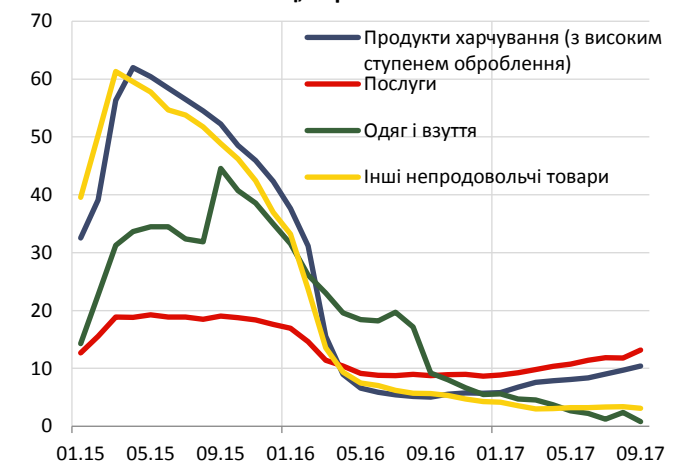
Зростання цін та тарифів, що регулюються адміністративно, очікувано уповільнилося (до 25.9% р/р) завдяки сприятливій базі порівняння, оскільки у вересні минулого року відбулося підвищення тарифів на електроенергію. Водночас у вересні рішенням Уряду були збільшені мінімальні ціни на алкогольні напої в результаті чого відбулось очікуване прискорення зростання цін на них до 17.5% р/р. Цього року важливим драйвером адміністративної компоненти ІСЦ залишаються тютюнові вироби, темпи зростання цін на які у вересні становили 41.1% р/р. Крім того, продовжили прискорюватися ціни на хліб та транспортні послуги на тлі зростання їх собівартості.

Індекси споживчих цін, %

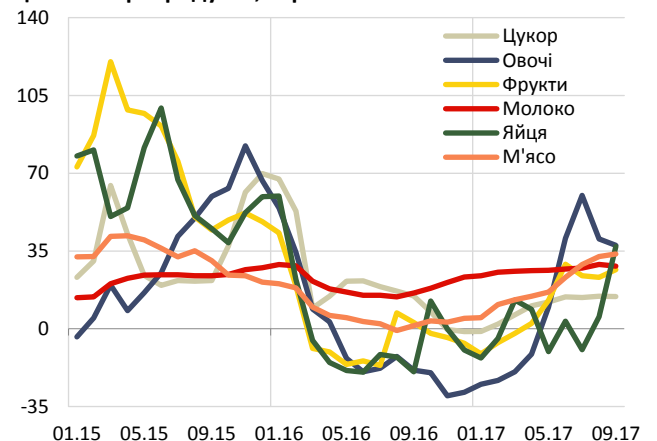
Джерело: ДССУ.

Основні компоненти БІСЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

Ціни на сирі продукти, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

Ціни на паливо очікувано прискорили зростання до **12.4% р/р** (зросли на **2.9% м/м**). Зокрема у вересні подорожчали бензин та дизельне паливо на тлі зростання цін на нафту на світових ринках та підвищення обмінного курсу євро, оскільки акцизи на паливо встановлені саме в цій валюті. Крім того, попри зниження цін на скраплений газ наприкінці вересня, за підсумками місяця вони виявилися вищими, ніж у серпні, що зумовило їх суттєве прискорення в річному вимірі (до 20.4% р/р).

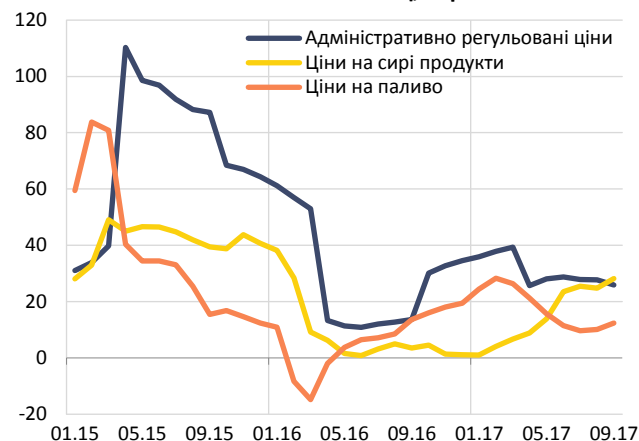
У вересні 2017 року індекс цін виробників уповільнився до **22.4% р/р** (з 23.6% р/р у серпні), у місячному вимірі ціни зросли на 1.6%. Зокрема суттєво уповільнилося зростання цін у добувній промисловості. Так у вересні знизилася темпи зростання цін у добуванні металевих руд (до 29.3% р/р), що відбулося передусім завдяки сприятливій базі порівняння минулого року. Проте в місячному вимірі ціни зросли (на 7.1% м/м) попри зворотні напрямки на світових ринках, що може бути пов'язано із зупинкою роботи окремих залізрудних шахт в Україні. Крім того, незважаючи на зростання в місячному вимірі на тлі зростання світових цін, темпи зростання цін у добуванні сирової нафти та природного газу в річному вимірі також знизилася (до 13.3% р/р) на тлі високої бази порівняння. Це позначилося на динаміці цін у наступних ланках виробничого процесу – зростання цін у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення уповільнилося (до 46.7% р/р). Водночас зростання цін на кам'яне вугілля значно прискорилося, що пов'язано зі зростанням світових цін на ці корисні копалини.

Крім того, під впливом зростання світових цін на сталь прискорилося подорожчання продукції металургійного виробництва (до 30.9% р/р), а підвищення цін на добрива зумовило пришвидшення зростання цін у хімічній промисловості (до 17.9% р/р). Також суттєво прискорилося зростання цін у виробництві електричного устаткування (до 17.0% р/р), що може бути пов'язано з дефіцитом графітових електродів на світових ринках.

Водночас зростання цін у харчовій промисловості суттєво уповільнилося (до 14.1% р/р з 15.7% у серпні). Так тривало зниження темпів зростання цін у виробництві цукру (до 12.4% р/р), що відбулося передусім завдяки початку сезону цукроваріння на тлі гарного врожаю. Крім того, дещо уповільнилося зростання цін у виробництві м'ясних та молочних продуктів, що однак пояснюється сприятливою базою порівняння (відповідно до 29.5% та 25.7% р/р). Утім у виробництві напоїв зростання цін прискорилося унаслідок зростання мінімальних цін на алкогольні напої.

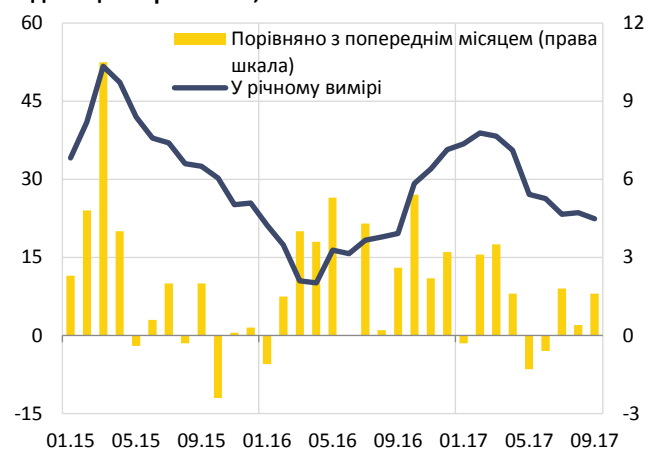
Зростання цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря продовжило уповільнюватися (до 20.8% р/р у вересні з 23.8% р/р у серпні) завдяки високій частці атомної генерації в загальному виробництві електроенергії.

Основні компоненти небазового ІСЦ, % річна зміна

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

Ціни в окремих галузях промисловості, % річна зміна

Джерело: ДССУ.

Зміна цінних індексів ІСЦ та ІЦВ у 2015 – 2017 роках													
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)													
	частка ІСЦ для 2017 року, %	у річному вимірі, %											зміна за вересень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік** †									
				січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	
Індекс споживчих цін	100.0	43.3	12.4	12.6	14.2	15.1	12.2	13.5	15.6	15.9	16.2	16.4	2.0
Базова інфляція	57.4	34.7	5.8	6.2	6.6	6.3	6.3	6.5	6.8	7.3	7.8	7.7	1.9
Небазова інфляція *	42.6	49.7	17.5	17.9	20.8	22.8	17.7	20.7	25.0	25.2	25.0	25.7	2.1
сирі продукти	19.0	40.7	1.2	1.0	4.1	6.7	8.9	13.8	23.6	25.5	24.8	28.2	2.9
адміністративно регульовані тарифи та ціни	18.6	64.4	34.6	35.9	37.8	39.3	25.6	28.1	28.8	27.9	27.8	25.9	1.3
паливо	5.0	12.5	19.5	24.5	28.4	26.3	21.3	15.7	11.5	9.7	10.1	12.4	2.9
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)													
Продукти харчування та безалкогольні напої	41.8	41.5	3.3	3.0	5.3	7.2	8.3	10.6	15.0	16.3	16.8	18.8	2.0
Алкольні напої, тютюнові вироби	7.9	22.7	22.5	26.3	30.2	30.2	28.3	27.5	27.4	26.3	25.1	25.8	2.7
Одяг і взуття	5.4	35.0	5.5	5.6	4.7	4.5	3.7	2.7	2.1	1.2	2.1	0.8	8.9
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива, у т. ч.:	7.5	103.0	47.2	46.6	46.5	49.5	25.1	28.6	29.2	27.8	27.3	23.2	0.4
утримання будинків та прибудинкових територій	0.5	5.4	11.5	14.1	16.8	21.7	25.3	29.3	39.9	48.7	49.3	46.5	1.5
водопостачання	0.3	23.0	42.1	26.7	24.7	24.1	27.3	37.1	40.0	41.2	32.1	30.1	0.7
гаряча вода	0.2	55.8	82.9	82.9	83.2	83.3	83.3	83.0	82.9	15.3	14.4	14.5	0.0
природний газ	2.1	273.0	42.0	42.0	42.0	42.0	-4.3	0.9	1.0	1.0	1.1	1.2	0.1
центральне опалення	1.2	78.7	89.3	89.7	90.1	90.2	90.2	90.2	90.2	90.0	90.0	90.0	0.0
електроенергія	1.0	66.9	60.0	60.0	60.0	63.7	63.7	63.7	63.7	63.7	63.7	28.1	1.5
Транспорт	12.1	20.4	11.4	14.9	17.2	16.8	15.7	13.1	11.5	11.1	11.8	12.6	1.5
Зв'язок	3.2	7.0	4.0	4.1	4.6	7.1	9.4	9.4	9.4	9.4	9.4	9.7	0.4
Освіта	1.6	24.2	13.7	12.1	11.5	10.7	10.3	9.7	8.9	8.5	8.8	15.7	12.0
Окремі компоненти ІЦВ													
	частка ІЦВ для 2017 року, %***	у річному вимірі, %											зміна за вересень 2017 року, %
		2015 рік	2016 рік	2017 рік									
				січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	
Індекс цін виробників	100.0	25.4	35.7	36.8	38.9	38.3	35.6	27.1	26.3	23.3	23.6	22.4	1.6
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	13.2	17.6	85.1	109.1	101.0	94.7	75.7	32.4	30.5	35.7	39.6	35.1	4.8
Добування кам'яного вугілля	2.4	-0.8	40.4	43.5	21.0	20.5	35.4	37.1	49.8	51.9	63.8	70.5	4.3
Добування сирої нафти та природного газу	4.7	120.3	76.5	123.8	116.2	88.3	94.1	12.0	8.9	10.0	17.9	13.3	3.2
Добування металевих руд	5.1	-8.9	107.2	135.2	138.5	142.6	87.0	35.9	27.7	36.1	36.1	29.3	7.1
Переробна промисловість	65.1	23.8	22.6	25.6	28.9	27.5	25.4	21.1	18.7	17.8	20.1	19.9	2.0
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	21.8	36.4	16.2	16.4	16.7	16.6	16.3	16.9	16.5	14.7	15.7	14.1	1.9
Виробництво консу та продуктів нафтоперероблення	3.4	4.7	61.7	79.9	103.3	80.6	84.1	79.5	70.0	52.0	63.4	46.7	2.1
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	3.2	24.2	-1.4	4.5	10.9	12.5	14.5	12.4	12.7	15.0	13.9	17.9	0.6
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	31.5	8.5	8.3	9.2	9.0	9.0	9.0	8.7	8.9	9.3	9.8	1.0
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	29.6	9.5	10.6	11.7	12.2	11.2	11.7	11.5	11.6	11.7	11.3	1.2
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім виробництва машин і устаткування	17.3	12.4	41.8	49.9	57.0	54.0	45.5	28.9	20.8	21.7	27.8	30.9	3.1
Виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.2	15.5	11.4	9.1	15.4	14.5	16.1	14.2	14.2	16.4	18.4	17.9	0.4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	21.8	33.2	51.5	37.1	38.7	42.6	44.2	37.9	42.5	31.0	23.8	20.8	-1.1

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ, уточнені дані. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Із січня 2017 року змінено методологію розрахунку індексів споживчих цін. Детальніша інформація на сайті ДССУ.

*** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2016 рік.

† Зміна цін за окремими компонентами споживчого кошика згідно з класифікацією НБУ на підставі даних ДССУ уточнена через перегляд методології розрахунку вагових коефіцієнтів.